

د افغانستان اسلامي امارت
د علومو اکاډمي
د طبيعي - تخنیکي علومو معینیت
د ځمکې پوهنې مرکز ریاست

د مقالو غوښتنه

په افغانستان کې د طبيعي سرچینو پایښتي مدیریت علمي- څېړنيز سیمینار

سکن کړی

د سیمینار کلیدي موضوعات

د اوبو د سرچینو پایښتي مدیریت

له کانونو څخه پایښتي گټه
اخیستنه

د ځنگلونو او چاپیریال ساتنې
پایښتي مدیریت

د طبيعي سرچینو د مدیریت
نوې ټکنالوژۍ

افغانستان د الهي نعمتونو له پلوه یو شتمن او بډای هېواد دی، چې بېلابېلو طبيعي سرچینې او زېرمې لري؛ د روانو او تر ځمکې لاندې اوبو څخه نیولې تر منرالي زېرمو، ځنگلونو او ډول- ډول ایکوسیستمونو پورې، د دغو خدای ورکړو شتمنیو علمي، مدبرانه او مسؤله گټه اخیستنه، نه یوازې یوه اقتصادي اړتیا ده، بلکې یو ملي او ټولنیز رسالت هم شمېرل کېږي، خو د انساني کړنو، اقلیمي بدلونونو او په ډېرو مواردو کې د ناسمې گټې اخیستنې له امله، د دغو حیاتي سرچینو پایښت له ستونزو او گواښونو سره مخ شوی دی. چې تر بل هر وخت ژورې ارزونې، پراخې پاملرنې او پر علمي بنسټ ولاړو پرېکړو ته اړتیا لري.

په همدې لړ کې، د افغانستان علومو اکاډمۍ د طبيعي - تخنیکي علومو معینیت د ځمکپوهنې مرکز د خپلو علمي- څېړنيزو مسؤلیتونو له مخې غواړي چې (په افغانستان کې د طبيعي سرچینو پایښتي مدیریت) تر سرلیک لاندې علمي- څېړنيز سیمینار په جوړولو سره، هڅه وکړي تر څو د پوهانو، څېړونکو او د نظر خاوندانو ترمنځ د افکارو او تجربو د تبادلې، د نویو علمي - څېړنيزو موندنو د شریکولو او د عملي اغېزمنو حل لارو د وړاندې کولو لپاره سیمینار دایر کړي، ترڅو د هېواد د طبيعي سرچینو د پایښتي مدیریت په برخه کې گټورې پایلې لاسته راشي.

د دغه سیمینار بنسټیزه موخه دا ده چې د پوهانو، څېړونکو او د نظر خاوندانو په راټولولو سره، د نظري پوهې او د هېواد د عملي اړتیاوو ترمنځ اغېزمنه اړیکه ټینګه کړي او د دوامدارې پراختیا، د طبيعي سرچینو د ساتنې او د اوسنیو او راتلونکو نسلونو د هوساینې په موخه اغېزمن او عملي گامونه پورته کړي.

۱. د اوبو د سرچینو محورونه

- د سطحي او ځمکې لاندې اوبو د سرچینو پایښتي مدیریت
- د اوبو د سرچینو یو موټي (IWRM) او د اوبو د زېرمو پایښتي مدیریت
- په کرنه او صنعت کې د اوبو د سرچینو پایښتي مدیریت
- د اوبه خور پایښتي مدیریت

وړاندیز شوي سرلیکونه

- په افغانستان کې د اقلیمي بدلون او د اوبو سرچینو د نه لاسرې په حالاتو کې، د اوبو د یوموټي (IWRM) او پایښتي مدیریت ارزونه او شننه
- د هلمند، آمو، کابل- اندوس او هریرود- مرغاب اوبیزو حوزو د سرحدې اوبو د پایښتي مدیریت په برخه کې د ننګونو او فرصتونو تحلیلي څېړنه.
- په افغانستان کې د ځمکې لاندې اوبو د توازن او پایښتي مدیریت ارزونه، د اقلیمي بدلون او له حده زیاتې گټې اخیستنې په شرایطو کې
- په افغانستان کې د ځمکې لاندې اوبو زېرمو پایښتي مدیریت
- په افغانستان کې د اقلیمي بدلون په شرایطو کې، د وچکالۍ د گواښونو د پایښتي مدیریت ستراتیژيو ارزونه او د ټولنو د زیانمنېدو کچې کمول.
- په افغانستان کې د اوبو د سرچینو د پایښتي مدیریت په موخه، د سطحي اوبو د زېرمه کولو د وړتیا ارزونه.
- په کرنیزه برخه کې د اوبو د سرچینو پایښتي مدیریت او د کرنیزو توکو په زیاتولو او خوراکي خونديتوب کې د هغو ونډه.
- په افغانستان کې د GIS او ریموټ سنسنگ (RS) په کارولو سره، د سېلابونو د پایښتي مدیریت او له هغو څخه د گټې اخیستنې لپاره د مناسبو سیمو پېژندنه او زون بندې.
- په افغانستان کې د دودیزو او عصري اوبولګولو سیستمونو ارزونه او د اوبو د سرچینو په پایښتي مدیریت کې د هغو ونډه.
- د افغانستان د اوبولګولو سیستمونو څېړنه او د اوبو د نېې او اغېزمنې کارونې لارې چارې.
- په افغانستان کې پر اوبو او خاورو باندې د ودانیزو چارو د اغېزو څېړنه.
- د افغانستان پر رغیزو پروژو د اوبیزو سرچینو د پایښتي مدیریت تحلیل او شننه.

په افغانستان کې د طبيعي سرچينو پاينبتي مدیریت علمي-څېړنيز سيمينار

سکن کړی

II. د کانونو د برخې محورونه

- د پاينبتي او شنه کان کيندنه
- د کانونو د استخراج چاپيريالي اغېزې
- د معدني فاضله موادو ارزښتي مدیریت
- د افغانستان د استراتيژيکو منرالي زېرمو پاينبتي مدیریت

وړانديز شوي سرليکونه

- د هېواد د معدني سرچينو د پاينبتي مدیریت اخیستنې په موخه د شنې کان کيندنې د تطبيق ارزونه
- په هېواد کې د کان کيندنې په موخه د برېښنا د برابرولو د مناسبو لارو چارو موندنه
- د افغانستان پر چاپيريال او د محلي ټولنو پر معيشت د دوديزې کان کيندنې د اغېزو څېړنه
- په افغانستان کې د طبيعي سرچينو د پاينبتي مدیریت په موخه د معدني ضايعاتو سمې کارونې ارزونه
- په افغانستان کې د کان کيندنې چارې او د اوږد مهاله پراختيا له موخو سره د هغو سمون
- د افغانستان د ستراتېژيکو معدني زېرمو د ليدلوري او د هغو د پاينبتي مدیریت په اړه څېړنه
- د افغانستان پر چاپيريال باندې د کان کيندنو د اغېزو څېړنه او د هغو د گواښ په کمولو کې د ټکنالوژۍ ونډه
- په افغانستان کې د کوچنۍ کچې کان کيندنې د ننګونو ارزونه او د هغوی د پاينبتي مدیریت لارې چارې
- د ريموټ سنسنگ (RS) په مرسته د کان کيندنې د فعاليتونو له امله د ځمکو د ويجاړېدو ارزونه
- په افغانستان کې د کانونو د ارزښت زنجيرې تحليل (د پروسس، تبديلي صنايعو او د معدني محصولاتو د صادرولو پر تمرکز)
- په افغانستان کې د ډېروسکرو د استخراج له امله د نباتي پوښښ او طبيعي ايکوسيسټمونو د ويجاړېدلو څېړنه
- په افغانستان کې د خامو معدني موادو پلور نه، پاينبتي مدیریت صنعتي-معدني اقتصاد ته د لېږد جېواکونوميک تحليل او ستراتېژي څېړنه
- د افغانستان په اقتصادي وده او پراختيا کې د کان کيندنو او محلي کان ايستلو د اغېزو ارزونه

III. د ځنگلونو، پاينبتي کرنې او چاپيريال محورونه

- د افغانستان د ځنگلونو ايکولوژيکي بيا رغونه او پاينبتي مدیریت
- د اکولوژيکي بيا رغونې او د ځمکې د پاينبتي مدیریت لارې چارې
- په هېواد کې د ځنگلي ايکوسيسټمونو او نباتي پوښښ دينامیک
- په هېواد کې پاينبتي کرنه او پر چاپيريال يې اغېزې

وړانديز شوي سرليکونه

- په افغانستان کې د څر ځايونو گډ پاينبتي مدیریت او د حياتي تنوع په ساتنه کې د کليوالي ټولنو د ونډې څېړنه
- په افغانستان کې د ارچې، بلوط، پسته او جلفوزې ځنگلونو د ويجاړېدو څېړنه: د لاملونو، پايلو او بيارغونې د ستراتېژيو ارزونه
- په افغانستان کې د بېديايي کېدو څېړنه او د هغه د مخنيوي لارې چارې
- له ځمکې څخه د مناسبې او دوامدارې گټې اخیستنې په موخه په افغانستان کې د ځمکې د پاينبتي مدیریت (SLM) د ستراتېژيو ارزونه
- له ځمکې څخه د دوامدارې گټې اخیستنې لپاره په افغانستان کې د ځمکې د ملکيت او د حقوقو د خونديتوب د سيستمونو ارزونه
- په افغانستان کې د چاپيريال د ويجاړېدو په کمولو او د کليوالي معيشت په پياوړتيا کې د طبيعي سرچينو د يوځای شوي (مدغم) پاينبتي مدیریت ونډه
- په افغانستان کې د څر ځايونو او د څر د سرچينو په پاينبتي مدیریت کې د دوديز مالداري سيستم د ونډې ارزونه
- په افغانستان کې د اکوسيسټمونو د ساتنې او اوږدمهاله رغونې د ميتودونو څېړنه
- د چاپيريالي پراختيا په بهير کې د افغانستان د طبيعي سرچينو د حالت او د پاينبتي مدیریت د ستراتېژيو څېړنه
- افغانستان کې د انسانانو پر روغتيا د طبيعي سرچينو د ويجاړېدو د اغېزو شننه او د هغو د پايلو د پاينبتي مدیریت لارې چارې
- د ريموټ سنسنگ او GIS د ميتودونو په کارولو سره د هېواد د ځنگلونو او څر ځايونو د ويجاړېدو شننه او ارزونه
- د کرنېزو خاورو ارزونه او د هغو پاينبتي مدیریت

د افغانستان اسلامي امارت
د علومو اکاډمي
د طبيعي - تخنيکي علومو معيبيت
د ځمکې پوهنې مرکز ریاست

د مقالو غوښتنه

په افغانستان کې د طبيعي سرچينو پايښتي مدیریت علمي- څېړنيز سيمينار

سکن کړی

۱۷. د نوې ټکنالوژۍ او پايښتي انرژۍ محورونه

- د طبيعي سرچينو په پايښتي مدیریت کې د جی آی اس (GIS) او ريموټ سنسینگ (RS) کارونه
- د هېواد د طبيعي سرچينو د پايښتي مدیریت په برخه کې اغېزمنې او مؤثرې ټکنالوژۍ
- د طبيعي سرچينو په پايښتي مدیریت کې مصنوعي ځيرکتيا او ماشيني زده کړه (Machine Learning) ونډه
- بيا نوي کېدونکې انرژۍ (بادي او لمريزه...)

وړاندیز شوي سرليکونه

- د ځمکې د پوښښ او د کارونې (LU/LC) د بدلونونو زماني-مکانی تحلیل او د طبيعي سرچينو پر پايښتي مدیریت باندې د هغو د اغېزو څېړنه.
- د GIS او ريموټ سنسینگ (Remote Sensing) د میتود په کارولو سره، د واورې د پوښښ او د طبيعي یخچالونو د زماني-مکانی بدلونونو ارزونه او شننه.
- په افغانستان کې د دوامدارې پراختیا په موخه، د بیا نوي کېدونکې انرژۍ د سرچينو د بالقوه وړتیا او د اوږدمهالې پراختیا څېړنه.
- په افغانستان کې د وچکالۍ په مدیریت او د اوبو د سرچينو په ساتنه کې د ماشيني زده کړې (Machine Learning) کارونه.
- د افغانستان د ښارونو د ځمکې د پوښښ او د کارونې د بدلونونو ډینامیک تحلیل او پر طبيعي سرچينو باندې د هغو د دوامدارو اغېزو ارزونه.
- په هېواد کې د ځمکې د کارونې او نباتي پوښښ د بدلونونو څېړنه او وړاندوینه.
- په افغانستان کې د برېښنا د دوامداره تامین په موخه، د لمريزې انرژۍ د بالقوه وړتیا ارزونه.
- په افغانستان کې د دوامدارې انرژۍ د تامین په موخه، د بیا نوي کېدونکو انرژيو د گډو سیستمونو طرحه او ارزونه.
- د انرژۍ د پراختیا په موخه، د افغانستان د بادي انرژۍ د بالقوه وړتیا زماني-مکانی او اقلیمي ارزونه.
- د افغانستان په سیندیزو حوزو کې د سختو وچکالیو تحلیل او د نباتي پوښښ د انومالی د پېښېدو په اړه څېړنه.
- د افغانستان د چاپېریال په ساتنه او د طبيعي زیرمو په هونښیاره مدیریت کې د ماشيني زده کړې (Machine Learning) د الگوریتمونو د کارونې څېړنه
- د GIS او څو معیاري پرېکړې اخیستنې ماډلونو په کارولو سره په افغانستان کې د لمريزې او بادي انرژۍ د پتانسیل ارزونه

یادونه: لیکوالان او څېړونکي کولای شي، د سيمينار له موضوعاتو او موخو سره د بشپړ توافق په پام کې نیولو سره، نور مناسب او وړ سرليکونه هم وټاکي.

د مقالو د استولو معیارونه او لارښوونې

- مقاله باید په رسمي توگه د افغانستان د علومو اکاډمۍ د طبيعي - تخنيکي علومو د معيبيت د ځمکپوهنې مرکز ریاست ته وسپارل شي، یا هم لاندې برېښنالیک ته واستول شي:
- مقالې علمي او څېړنيزې وي؛ او تر دې مخکې په هېڅ مجله (ژورنال)، کنفرانس یا بله علمي سرچينه کې خپرې شوې او وړاندې شوې نه وي.
- مقالې باید لاندې برخې ولري: سرلیک، لنډيز (په پښتو/دري او انگلیسي ژبو، نږدې ۲۰۰ کلمې)، سریزه، د څېړنې اهمیت او مبرمیت، موخې، د څېړنې پوښتنې یا فرضیې، د څېړنې میتود، پایلې، سپارښتنې او ماخذونه.
- مقالې باید له علمي او ژبني پلوه معیاري وي، او د APA د ماخذ لیکنې سیستم په دقت سره پکې پلي شي. د لیکنې فونټ سایز باید ۱۲، د لیک ډول (Bahij Nazanin) وي او د کرنښو ترمخ وټاڼ (Line Spacing) ۱.۱۵ وي.
- ټول شکلونه، گرافونه او نقشې باید روښانه، د لوستلو وړ او د لوړ کیفیت لرونکي وي؛ او د اړتیا په صورت کې باید شمېره، سرلیک او تخنيکي ځانگړتیاوې (لکه مقیاس او لوری) ولري.
- د مقالې فایل باید د (Word) په بڼه ترتیب شي، او د لېږلو پر مهال دې د لیکوال بشپړ معلومات (نوم، اداره، برېښنالیک او د اړیکې شمېره) حتماً پکې شامل وي.

له مور سره اړیکه

- پته: د شاه ببو جان جومات ترڅنگ، شهر نو، کابل، افغانستان
- د اړیکې شمېرې: ۰۰۲۰۲۲۰۱۲۷۹، ۰۰۲۰۲۲۰۱۲۸۷
- برېښنالیک پته: callpaper2026@gmail.com

گټې

- د مقالو خپرېدل په افغانستان کې د طبيعي سرچينو پايښتي مدیریت علمي - څېړنيز سيمينار په مقالو ټولگه کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ له لوري د معتبر تصدیق لیک ورکول

مهمې نېټې

- د مقالو د استولو وروستی نېټه: ۱۴۲۸/۲/۱۷ هـ.ق. مطابق له ۱۴۰۵/۵/۱۰ هـ.ش.
- د سيمينار د جوړېدو نېټه: د زمري میاشتې په وروستیو لسو ورځو کې